

GA 178. Pojedina duhovna bića i jedinstveni temelji univerzuma

Pad duhova tame; Sukob s Zlom; Ekstremno opasno delovanje tajnih bratstava s mrtvim dušama

Prvo predavanje, Dornach, 18 novembra 1917

Setićete se naših razmatranja koja smo pokušali povezati s raznim tvrdnjama i izjavama savremenih psihoanalitičara. U mojim je razmatranjima bilo važno potaknuti jasnoću oko činjenice da je koncept nesvesnog, kakav prevladava u psihoanalizi, neutemeljen. I sve dok se ne ide dalje od ovog koncepta nesvesnog – čisto negativnog koncepta – ne može se reći drugačije nego da psihoanaliza radi s neadekvatnim sredstvima znanja na pojavama koje su u sadašnjem vremenu posebno zahtevne.

A budući da psihoanalitičari, s jedne strane, nastoje istražiti duhovno- duševno u društvenom životu, mora se reći da je ovde reč o pristupu koji je ipak značajniji od onoga što službena sveučilišna znanosti može doneti na ovom području. No, s druge strane, budući da analitička psihologija pokušava intervenirati u život kroz pedagoški, terapijski, a verovatno uskoro i kroz društveno- politički uticaj, opasnosti povezane s takvim stvarima treba smatrati vrlo ozbiljnim.

Sada se postavlja pitanje: što je to što savremeni istraživači ne mogu i ne žele dosegnuti? Oni priznaju da duša postoji izvan svesti; oni traže dušu izvan svesti; ali ne mogu se vinuti do spoznaje samog duha. Duh se nikada ne može shvatiti ni na koji način konceptom nesvesnog; jer *nesvesni duh je kao čovek bez glave*. Pa, skrenuo sam vam pažnju da kod nekih histeričnih stanja ima čak i ljudi koji hodaju ulicom i vide samo tela drugih ljudi, a ne glave. To kada ne vidite ničiju glavu određeni je oblik bolesti. Tako među sadašnjim istraživačima ima i ljudi koji veruju da vide celi duh; ali prikazujući ga kao nesvesnog, oni istovremeno pokazuju da su i sami u zabludi, kao da postoji nesvesni duh, da bi sam duh bio nesvestan, kojeg nađe svatko kada pređe prag svesti – bilo u pravom smislu, kako to imamo opisano na temelju istraživanja znanosti duha, bilo na patološki abnormalan način, kao što se to uvek čini u slučajevima koji su pred psihoanalitičarima.

Kad netko prijeđe prag svesti, uvijek ulazi u duhovno područje; bez obzira ulazite li u podsvest ili nadsvest, uvijek ulazite u duhovno područje, ali u područje u kojem je duh na neki način svestan, poseduje neki oblik svesti. *Gde je duh, tu je i svest*. Treba samo tražiti uvete u kojima se nalazi dotična svest; upravo se kroz znanost duha mora moći prepoznati kakvu svest ima određena duhovnost. Dakle, ako smo ovde pre osam dana spomenuli slučaj one gospođe koja napustila zabavu, pa trči ispred konja, sprečena je da skoči u reku, pa je odnesu natrag u kuću iz koje je izašla, pa je zajedno s gospodarom kuće kojeg voli na neki nejasan, podsvestan način, onda se ne sme reći da je duh koji ne pripada svesti ove gospođe, koji je potiče i vodi, nesvesni duh, ili da je to nesvesni psihizam, već je to pre nešto suprotno: to je nešto vrlo svesno. Svest tog demonskog duha koju ovu damu vodi

natrag njenoj nezakonitoj ljubavi, *taj je demon* u svojoj svesti čak mnogo pametniji od dame u njenoj gornjoj oblasti – htio sam reći, svesti. *I ti duhovi, kada osoba na bilo koji način prijeđe prag svoje svesti, ti duhovi koji postaju aktivni i delatni, oni nisu nesvesni duhovi već su vrlo svesno aktivni i delatni.*

Reč 'nesvesni duh', kako je koriste psihoanalitičari, uopće nema značenje; jer kad bih govorio samo o sebi, mogao bi za celi ovaj skup ljudi koji sede ovde reći da je to moje nesvesno, ako ne znam ništa o njima. Jednako tako malo bi se i duhovna bića koja su oko nas i koja u takvom slučaju zahvataju osobnost, kao u slučaju koji sam vam rekao pre osam dana, trebala nazivati nesvesnim duhovima. Oni su podsvesni; ne zahvata ih svest koja trenutno živi u nama; ali sami po sebi su potpuno svesni.

To je – posebno u naše vreme za zadaću znanosti duha – izuzetno važno znati, iz razloga što spoznaja duhovnog područja izvan praga, spoznaja stvarnih, samosvesnih individualnosti, nije tek dostignuće, recimo, suvremene znanosti duha, nego zapravo zato jer je to drevno znanje. Nekada se to znalo u smislu stare atavističke vidovitosti. Danas to znamo na druge načine, postupno učimo. Ali znanje o stvarnim duhovima izvan ljudske svesti, koji žive u drugačijim uvetima od ljudi, ali koji su u stalnom odnosu s ljudima, koji ljude mogu zahvatiti u njihovom mišljenju, osjećanju i volji, to je znanje uvijek bilo tu. *A to se znanje oduvek smatralo tajnim vlasništvom određenih bratstava*, koja su to znanje u svom krugu tretirala kao strogo ezoterijsko. Zašto su to tretirali kao strogo ezoterijsko?

Raspravljati o ovom pitanju odvelo bi nas u ovom trenutku malo predaleko; ali treba reći da su pojedina bratstva uvijek bila prožeta poštenim uverenjem da većina ljudi nije zrela za to znanje.

Pa, to je i bio slučaj u velikoj mjeri. Ali mnoga druga bratstva, nazvana leva bratstvima, nastojala su zadržati ovo znanje za sebe također iz razloga što takvo znanje, koje posjeduje mala skupina, daje moć nad drugima koji to znanje nemaju. I uvijek je bilo nastojanja da se određenim skupinama osigura vlast nad drugima. Tako je moglo doći do toga da se određeno znanje smatra ezoterijskim dobrom, ali se njime koristi za proširenje moći na nešto drugo. U današnje vreme posebno je potrebno stvarno se educirati o takvim stvarima. Jer znate da od 1879. godine – kao što sam spomenuo na nekoliko zadnjih predavanja – čovečanstvo živi u vrlo posebnoj duhovnoj situaciji. **Posebno delotvorni duhovi tame zbačeni su iz duhovnog sveta u područje ljudi 1879. godine**, a oni koji u malim grupama na neopravdan način čuvaju tajne povezane s tom činjenicom, *mogu s tim stvarima učiniti svašta*. Danas ću pre svega pokazati kako se određene tajne koje se tiču sadašnjeg razvoja mogu zloupotrebiti. Samo morate povezati ono što ću reći danas, što će biti više istorijsko, s onim što ću dodati sutra.

Kao što svi znate, dugo vremena naš pokret antropozofske znanosti duha skreće pozornost na to kako je ovo 20. stoleće ono što bi trebalo doneti poseban odnos između evolucije ljudi i Hrista, u smislu da bi se tokom ovog stoleća – već u prvoj polovici, kao što znate – trebao dogoditi događaj, koji je također naznačen u prvoj od mojih misterijskih drama, da bi za dovoljno velik broj ljudi Hrist kao Biće trebao biti prisutan u eterskoj oblasti. Znamo da sada zapravo živimo u dobu materijalizma.

Znamo da je taj materijalizam dosegnuo vrhunac sredinom 19. stoleća. Ali u stvarnosti, suprotnosti se moraju uvek javiti zajedno. Vrhunac materijalizma u evoluciji mora se, s druge strane, podudarati s internacionalizacijom evolucije koja dovodi do toga da se Hrist doista vidi u eterskoj oblasti. Može se razumeti da je upravo najava tog misterija vizije Hrista, ovog novog odnosa u koji Hrist treba ući s čovečanstvom, izazivajući ogorčenost i odbojnost kod onih ljudi koji su, kao članovi određenih bratstava, svedočili ovom događaju 20. stoleća, želeći na svoj način iskoristiti ovaj događaj pojave eterskog Hrista i ne želeći ga napraviti zajedničkim dobrom opšte ljudske spoznaje.

Postoje bratstva – a bratstva uvijek utječu na javno mnijenje dopuštajući da se ovo ili ono, naprimjer, širi upravo na način da je to ljudima najmanje uočljivo – postoje određena okultna bratstva koja daju do znanja da će vreme materijalizma uskoro isteći, da, da je na određeni način već isteklo. Jadni, bedni 'pametni ljudi' – pametni ljudi su sada naravno pod navodnicima – koji danas na tolikim skupovima, u knjigama i u udrugama šire doktrinu da je materijalizam propao, da se opet može shvatiti nešto od duha, ali oni ne mogu ljudima dati više od reči 'duh' i pojedinih fraza, ti ljudi su više-manje u službi onih koji imaju interes da kažu ono što nije istina, da kažu da je materijalizam propao; jer to nije istina, naprotiv, materijalistička gledanja rastu i najviše će procvetati kada ljudi budu mislili da više nisu materijalisti. **Materijalistički stavovi su u porastu i nastaviće rasti otprilike četiri do pet stoljeća.**

Ono što je potrebno je ono što se ovde često naglašava: jasno shvatiti ovu činjenicu, znati da je tako. Tada će čovečanstvo biti izlečeno ako se to ispravno zna, ako se radi u duhovnom životu da se zna: peta post - atlantska epoha je tu da oblikuje materijalizam iz opšteg razvoja čovečanstva. Ali tim više se duhovni život mora suprotstaviti tome. U prethodnim predavanjima sam rekao ono što ljudi petog post-atlantskog razdoblja moraju upoznati, odnosno: **potpuno svesna borba protiv zla** koje se pojavljuje u evoluciji. Kao što se u četvrtom post- atlantskom razdoblju vodila borba oko sukoba s rođenjem i smrću, *tako se sada događa sukob sa zlom.*

Dakle, sada se radi o potpuno svesnom shvatanju duhovnog učenja, a ne o bacanju peska u oči suvremenima, kao da vrag materijalizma nije tu. I dalje je prisutan, i pretili sa sve većim porastom njegove moći. Oni koji se prema tim stvarima ponašaju na neprikladan način, znaju za događaj Hristovog ukazanja jednako dobro kao i ja; ali na drugačiji način tretiraju ovaj događaj Hristova pojavljivanja. A da bismo to razumeli, treba uzeti u obzir sledeće.

Sada kada živimo u ovom petom post- atlantskom dobu, rečenica koju mnogi opuštено govore potpuno je neopravdana: pa, dok ovde živimo između rođenja i smrti, važno je predati se životu; hoćemo li tada ući u duhovni svet nakon što prođemo kroz smrt, to će uskoro postati očito, možemo pričekati i videti. Ovde uživamo u svom životu kao da postoji samo jedan materijalni svet; ako se kroz smrt uđe u duhovni svet, onda će se pokazati da je tu duhovni svet! - To je pametno otprilike kao zakletva koju netko polaže kad kaže: *koliko god da je Bog na nebu istinit, ja sam ateist!* - To je otprilike toliko pametno; ali to je stav mnogih koji kažu:

nakon smrti videće se kako je tamo, do tada se uopšte ne treba baviti nikakvom duhovnom znanošću.

Takav je stav bio sporan u svim vremenima, ali u ovom petom post- atlantskom dobu u kojem živimo postaje fatalan, jer se to čoveku posebno sugerira kroz vladavinu zla. Prolazeći kroz vrata smrti u sadašnjim uvetima razvoja, čovek sa sobom nosi uvete svesti koje je za sebe uspostavio između rođenja i smrti. Osoba koja se u sadašnjim uvetima u potpunosti bavila samo s idejama i pojmovima i osjećajima materijalnog sveta, čulnog sveta, u sadašnjim uvetima osuđuje sebe na život u samo jednom okruženju nakon smrti koje je povezano s pojmovima razvijenim tokom telesnog života. Dok se onaj koji prihvati duhovne ideje legitimno kreće u duhovnom svetu, onaj koji odbija prihvatiti duhovne ideje mora u određenom smislu ostati u zemaljskim uvetima sve dok ne nauči – a za to je potrebno dugo vremena – tamo toliko toga da preuzme duhovne koncepte koje može preneti u duhovni svet. Dakle, usvajamo li ovde duhovne koncepte ili ne, to će odrediti naše okruženje tamo. Mnogi od onih koji su se – može se to samo sa sažaljenjem reći – odupirali ili su bili spriječeni da usvoje duhovne koncepte ovde u životu, koji također po Zemlji hodaju kao mrtvi, ostaju u kontaktu sa zemaljskom sferom. I tada ljudska duša, kada više nije telom odvojena od okoline, koje je sada više ne sprečava da deluje destruktivno, takva duša ako nastavi živeti u zemaljskoj sferi, postaje destruktivno središte.

Dakle, razmotrimo ovaj, želim reći, normalniji slučaj da u sadašnjim okolnostima, *duše nakon smrti dolaze u duhovni svet, koje nisu željele znati apsolutno ništa o duhovnim konceptima i osjećajima: one postaju destruktivno središte jer se drže u zemljinoj sferi.* Samo duše, koje su prožete određenom vezom s duhovnim svetom, prolaze kroz vrata smrti na način da u duhovni svet budu primljene na pravi način, uklonjene iz zemaljske sfere i mogu tkati niti prema onima koji ostaju ovde, i te se niti neprestano predu. Jer ovo nam mora biti jasno: **duhovne niti između umrlih duša i nas samih, koji smo bili s njima povezani, smrt ne kida, one ostaju, još su intimnije nakon smrti nego što su bile ovde. Ali ovo što sam rekao mora se shvatiti kao ozbiljna, smisljena istina.**

Opet, to je nešto što ne znam samo ja, znaju i drugi da je tako u sadašnjosti. No, mnogo je onih koji ovu istinu iskorištavaju u vrlo lošem smislu. Jer dok postoje prevareni materijalisti koji vjeruju da je materijalni život jedina stvar; ali postoje i inicirani koji su materijalisti i koji dopuštaju širenje materijalističkih učenja kroz bratstva. Ne smijete vjerovati da ovi inicirani zauzimaju glupo stajalište da nema duha, ili da osoba nema dušu koja može biti neovisna o telu i može živeti bez njega. Možete sa sigurnošću pretpostaviti da se netko tko je stvarno iniciran u duhovni svet nikada neće upustiti u ludost verovanja u puku materiju. No, mnogo je onih koji na određeni način imaju interes za širenje materijalizma i koji organiziraju svakakve događaje tako da veliki dio ljudi veruje samo u materijalizam i bude potpuno pod utjecajem materijalizma. Sada, postoje bratstva koja na čelu imaju inicijate koji imaju upravo takav interes za njegovanje materijalizma, za njegovo širenje. Ovim materijalistima jako dobro ide kada stalno govore o činjenici da je materijalizam zapravo već prevladan. *Jer može se težiti bilo čemu govoreći suprotno;* postupci su

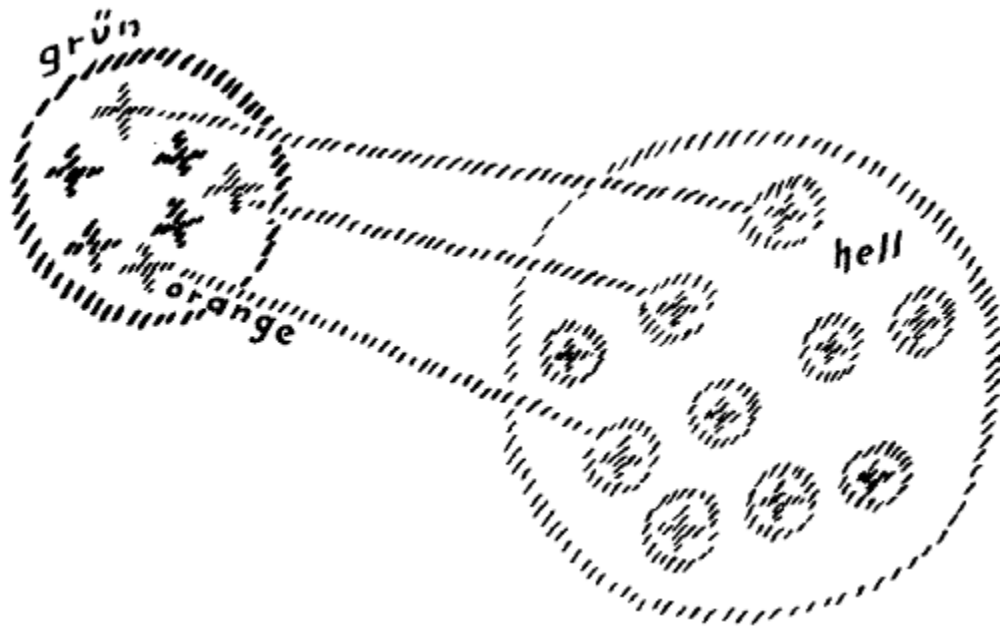
često prilično komplicirani.

Što žele oni inicirani koji zapravo jako dobro znaju da je ljudska duša čisto duhovno biće, duhovno biće koje je potpuno nezavisno u odnosu na telesno, a koji ipak neguju materijalistički stav kod ljudi? Ovi inicirani žele da postoji što više duša koje preuzimaju samo materijalističke koncepte između rođenja i smrti. *Na taj su način ove duše pripremljene da ostanu u zemaljskoj sferi. U određenom smislu, oni se drže u sferi Zemlje.* A sada zamislite da su osnovana bratstva koja to jako dobro znaju, koja dobro poznaju prilike. Ova bratstva time pripremaju određene ljudske duše na takav način da te ljudske duše ostanu u materijalnom području nakon smrti. *Zatim uredite stvari – i sasvim je moguće da je to unutar njihovih opakih moći – tako da te duše dođu pod okrilje njihovog bratstva, i iz toga će ovo bratstvo dobiti ogromnu moć.*

Dakle, ovi materijalisti nisu materijalisti jer ne vjeruju u duh; ti inicirani materijalisti nisu toliko glupi, oni vrlo dobro znaju što se događa s duhom; ali uzrokuju da duše ostanu s materijom čak i nakon smrti, kako bi takve duše mogli koristiti za svoje svrhe. Dakle, **takva bratstva stvaraju klijentelu umrlih duša, koja ostaje u oblasti Zemlje.** Ove umrle duše u sebi imaju moći koje se mogu usmjeravati na najrazličitije načine, s kojima se može utjecati na razne stvari, pri čemu se može doći do posebnih prilika provođenja moći nad onima koji nisu inicirani u te stvari.

Ništa manje od toga, vidite, nije plan određenih bratstava. A ovo jasno vidi onaj koji se ne da zavarati tamom ili bilo čime maglovitim; **koji se ne može prevariti da takva bratstva ne postoje ili da su njihove aktivnosti bezopasne.** Ona nikako nisu bezopasna, **ekstremno su opasna**; ljudi bi i dalje trebali nastaviti s materijalizmom. Prema planu takvih inicijata, ljudi bi trebali vjerovati da doista postoje duhovne sile, ali da te duhovne sile nisu ništa drugo nego određene prirodne sile.

Sada bih vam želio okarakterizirati **ideal** koji takva bratstva imaju. Potrebno je malo truda da se stvar razumije. Zamislite bezopasni svijet ljudi koji je pomalo zbunjen materijalističkim konceptima koji danas prevladavaju i koji se malo udaljio od starih, proverenih ideja religije. Zamislite tako bezopasnu ljudsku rasu. Možda to možemo vizualizirati grafički [crtanje na ploči]: zamišljamo područje takvog bezopasnog čovečanstva [veći krug, svijetlo]. Kao što sam rekao, ova ljudska rasa je jednostavno zbunjena u vezi s duhovnim svetom; zbunjena materijalizmom, ona zapravo ne zna kako se ponašati u odnosu na duhovni svijet. Konkretno, ona zapravo ne zna *kako se ponašati prema onima koji su prošli kroz vrata smrti.*

Pretpostavimo sada da je ovo područje takvog bratstva [mali krug, zeleno]: ovo bratstvo širi učenje materijalizma, osigurava da ljudi razmišljaju na čisto materijalistički način. To dovodi ovo bratstvo do tačke stvaranja duša za sebe koje nakon smrti ostaju u zemaljskoj sferi. Oni postaju duhovna klijentela za ovu ložu [narančasto]; to jest, *netko je time stvorio umrle koji ne izlaze iz zemaljske sfere, već ostaju sa Zemljom*. Ako sada uredite stvari, držite ih unutra u loži. *Tako su na taj način stvorene lože koje sadrže žive i također i umrle, ali umrle, koji su povezani sa zemaljskim silama.*

Stvar se sada vodi na način da ti ljudi ovdje održavaju seanse, ili kao što je to bilo u drugoj polovini 19. stoljeća, o čemu sam često govorio. Tada se može dogoditi – molim vas da to imate na umu – da se ono što se događa ovde na ovim seansama usmerava iz lože uz pomoć umrlih. No prema stvarnim namerama majstora koji se nalaze u ložama, ljudi ne bi trebali znati da imaju posla s umrlima, već jednostavno da veruju da imaju posla s višim prirodnim silama. Želite naučiti ljude da su to više prirodne sile: *psihičke i slično, da su samo više prirodne sile*. Želi se ljude lišiti stvarnog koncepta duše i reći: da kako postoji elektricitet, kao što postoji magnetizam, postoje i takve više sile. Da to dolazi od duša, prikrivaju upravo oni koji vode ložu. Kao rezultat, međutim, druge, *bezopasne duše, postupno postaju potpuno ovisne, duševno ovisne o loži, a da ne znaju o čemu su ovisne, odakle su zapravo usmjerene.*

Za te stvari nema lijeka osim poznavanja. **Ako znate za to, već ste zaštićeni.** Ako netko to zna na način da je to znanje ispravno uverenje, pravo uverenje, onda je već zaštićen. Ali ne smemo previše olako shvatiti zadatak da steknemo znanje o tim stvarima. Pa, prije svega treba reći da po ovim pitanjima još uvijek nije prekasno. Budući da sam vam često skretao pozornost na ovo – te stvari mogu tek postupno postati jasne, i mogu samo postupno spojiti elemente da vam dam potpunu jasnoću – često sam vam skretao pažnju na činjenicu da su tokom druge polovice 19. stoleća

mnoga bratstva na Zapadu uvela **spiritizam** na probnoj osnovi kako bi se kroz to prosudilo je li čovečanstvo sada onoliko daleko otišlo koliko su željeli. Bila je to proba, koliko su daleko otišli s čovečanstvom. Na spiritualističkim seansama – to su očekivali – ljudi bi zapravo trebali reći: postoje više sile prirode. - I tada su bili razočarani, braća s leve strane, što većina ljudi nije rekla: *postoje više sile prirode*, nego su rekli: *na seansama se pojavljuju duhovi umrlih*. - To je bilo gorko razočarenje za inicirane, upravo to nisu hteli; jer je vera u umrle ono što su hteli oduzeti ljudima. Ne delotvornost umrlih, ne delotvornost sila umrlih, nego ovu misao da ovo dolazi od umrlih, ovu ispravnu, ovu značajnu misao, treba uzeti od ljudi. Vidite, **to je viši materijalizam**; *to je materijalizam koji ne samo da nije duh, nego se želi duh naterati da uđe u materiju*.

Vidite, materijalizam još uvek ima oblik pod kojim sebe može poreći. Može se reći da je materijalizam nestao, već govorimo o duhu. Ali svi *oni govore o duhu na neodređen način*. Može se vrlo dobro biti materijalist ako se cijelu prirodu pretvori u duh na takav način da se pojavi *psihizam* [učenje po kojem je duša nešto materijalno, nap.pr.]. Važno je da se može pogledati u konkretan duhovni svet, da možemo da razmatramo konkretnu duhovnost.

Ovde imamo početak trenda koji će postati sve intenzivniji i intenzivniji tokom sledećih pet stoleća. Sada su se zla bratstva ograničila na ovo; ali ona će nastaviti ukoliko ih se ne zaustavi odnosno ne prevlada udobnost u pogledu na svet znanosti duha.

Dakle, *na neki način su se izdali na spiritualističkim seansama*. Umesto da se prikriju, pokazali su se. Dakle, to je više bilo nešto što je pokazalo da ne rade baš dobro u svom poduhvatu. Zato su upravo ta bratstva počela devedesetih godina nastojati diskreditirati spiritizam kao takav na neko vreme. Ukratko, vidite da se vrlo, vrlo radikalne stvari rade na ovaj način sredstvima duhovnog sveta. O čemu se tu radi, odnosno: povećanje moći, korišćenje određenih stanja koji se moraju pojaviti tokom razvoja čovečanstva.

Ima nečeg što radi protiv materijalizacije ljudskih duša, protiv ovog proterivanja ljudskih duša u sferu zemaljskog – a lože su također u zemaljskom životu – nešto se tome suprotstavlja. Dakle, ako se duše žele manifestirati i koristiti ih se u ložama, moraju biti proterane u zemaljsko.

Ovom nastojanju, tom porivu za delovanje u zemaljskom kroz duše, suprotstavljen je značajan impuls Misterije Golgote. I ovaj impuls otajstva Golgote također je isceliteljski impuls protiv materijalizacije duše. Potpuno je izvan volje i namera samih ljudi, put samog Hrista.

Dakle, niko od bilo kakvog znanja, čak ni inicirani, nema uticaja na to da Hrist čini ono što je tokom 20. stoleća dovelo do pojave o kojoj sam vam često govorio, a koju ćete naći nagoveštenu u Misterijskim dramama. Sve to ovisi samo o samom Hristu. Hrist će biti prisutan kao etersko biće u zemaljskoj sferi. Za ljude se tu radi o tome kakav odnos imaju prema Njemu. Dakle, niko, ma koliko bio moćan inicijant, nema uticaja na pojavu samog Hrista. To dolazi. Molim vas da se toga držite. Ali neko

može organizirati stvari tako da se ovaj događaj Hrista primi na ovaj ili onaj način, da ovaj događaj Hrista deluje na ovaj ili onaj način.

Da, ta bratstva o kojima sam upravo govorio, koja žele proterati dušu u materijalističku sferu, ta bratstva nastoje pustiti Hrista da prođe nezapaženo u 20. stoleću, da njegov dolazak kao eterske individualnosti ne bude vidljiv za ljude. I to nastojanje razvija se pod uticajem vrlo specifične ideje, zapravo vrlo specifičnog impulsa volje; jer oni nastoje dobiti sferu utjecaja kroz koju Hrist treba proći u 20. stoleću i dalje, za jedno drugo biće – o tome ćemo detaljnije – za drugo biće. Postoje zapadna bratstva koja nastoje **osporiti Hristov impuls i zamijeniti Ga za drugu individualnost**, koja se u nekom trenutku nije ni pojavila u telu, već je samo *eterska individualnost, ali je striktno ahrimanske prirode*.

Sve te mere o kojima sam upravo govorio, s umrlima i tako dalje, u konačnici služe svrsi da odvrate ljude od Hrista, koji je prošao kroz otajstvo Golgote, i da daju vlast nad Zemljom drugoj individualnosti. Ovo je vrlo stvarna borba, a ne nešto što bi trebao biti apstraktnu koncept, ali to je vrlo stvarna borba; borba koja se zapravo odnosi na postavljanje drugog bića na mjesto Hrista u toku evolucije za ostatak petog post- atlantskog razdoblja, za šesto i za sedmo.

Jedan od zadataka zdravog poštenog duhovnog razvoja *biće oslobađanje od onih stremljenja koja su izrazito antihršćanska u najeminentnijem smislu, uništiti takve težnje*. Ali samo jasan uvid može postići bilo što.

Jer ono drugo biće koje ta bratstva žele učiniti vladarom, ovo drugo biće, koje će nazivati 'Hristom', zaista će ga zvati 'Hristom'! A bitno je da se doista nauči razlikovati između pravog Hrista, koji ni sada, kada će se pojaviti, nije individualnost utelovljena u telu, i između ovog bića, koje se od pravog Hrista razlikuje po tome što se nikada nije utelovilo tokom zemaljske evolucije, koje je biće koje ide samo do eterskog utelovljenja, i kojeg ta bratstva žele postaviti na mjesto Hrista, što će proći nezapaženo.

Dakle, s jedne strane imamo onaj dio borbe koji se odnosi na **lažiranje** Hristovog ukazanja 20. stoljeća, da tako kažem. Da, tko samo promatra život na površini, posebno spoljašnje rasprave o Hristu i pitanju Isusa i tako dalje, ne gleda u dubinu. To je magla, to je izmaglica, kojom se ljudi zavaravaju da bi ih odvratili od dubljih stvari, od onoga o čemu se zapravo radi. Kada teolozi raspravljaju o Hristu, uvek odnekud postoji duhovni uticaj, a ti ljudi promiču ciljeve i svrhe sasvim druge od onih u što sami svesno veruju.

Opasnost koncepta nesvesnog je u tome što se čak i o ovakvim odnosima ljudi danas ulaze u nejasnoće. Dok takva **zla bratstva** vrlo svjesno slede svoje ciljeve, ono čemu ta bratstva svesno teže prirodno postaje nesvesno za one koji su uključeni u sve vrste rasprava i slično na površini. *Ali kada se govori o nesvesnom, ne dolazi se do suštine stvari*; jer je to takozvano nesvesno jednostavno izvan praga obične svesti, i to je sfera u kojoj znalac može manipulirati stvarima. Vidite, to je zapravo jedna strana stvari, da je stvarno slučaj da se suprotstavljaju brojna bratstva, koja

žele zameniti Hristovu delotvornost delotvornošću druge individualnosti, i sve stvari uređuju na taj način da to postignu.

S druge strane, tu su *istočnjačka bratstva, posebno indijska*, koja ne žele ništa manje smisleno intervenirati u razvoj čovječanstva. Ova indijska bratstva, s druge strane, slede drugačiji cilj; ta indijska bratstva, nikada nisu razvili ezoteriju, preko koje bi možda umrle doveli u svoje područje, u područje svojih loža; to je daleko od njih, ne žele takve stvari. S druge strane, međutim, oni također ne žele da Misterijum Golgote svojim impulsom zahvati razvoj čovječanstva. Ni oni to ne žele. Ali oni ne žele, budući da im umrli nisu dostupni na način kako sam naznačio kod zapadnih bratstava, oni se ne žele boriti protiv Hrista – koji će ući u evoluciju kao eterska individualnost tokom 20. stoleća – postavljanjem druge individualnosti; za to bi trebali umrle, a nemaju ih, a da bi tako odvratili pažnju od Hrista to žele s druge strane; ne žele dopustiti da se pojavi hršćanstvo, ta istočnjačka bratstva, posebno indijska. Ne žele dopustiti da se pojavi interes za stvarnog Hrista koji je prošao otajstvo Golgote, koji je bio ovde na Zemlji u jednoj inkarnaciji tri godine i koji više ne može doći na Zemlju u inkarnaciju. U svojim ložama ne žele koristiti umrle, ali ni nešto drugo nego samo ono što oni sami jesu kao živi ljudi. U ovim indijskim, istočnim ložama, koristi se druga vrsta entiteta umjesto umrlih kao u zapadnim ložama.

Kad čovek umre, on ostavlja za sobom svoje etersko telo; ono se odvaja vrlo brzo nakon smrti, kao što znate. Ovo etersko telo apsorbira se u kosmosu u normalnim uslovima. Na razne načine sam vam pokazao da je taj proces nešto komplicirano. Ali prije otajstva Golgote, a također i nakon otajstva Golgote, osobito u istočnim krajevima, bilo je moguće nešto sasvim određeno. Kada čovek nakon smrti odustane od takvog eterskog tela, određena bića se mogu povezati s tim eterskim telom; ona postaju **eterska bića s takvim eterskim telima koje ljudska bića odbacuju**. Tako da se u istočnim krajevima događa da, sada ne umrli ljudi, već **sve vrste demonskih duhova** bivaju potaknuti da privlače odbačena eterska tela ljudi. *I ti demonski duhovi s eterskim telima ljudi primljeni su u istočne lože.*

Zapadne lože, dakle, imaju umrle proterane u materiju; istočne lože levog puta, imaju demonske duhove; dakle duhove koji ne pripadaju zemaljskoj evoluciji, ali koji se uvlače u zemaljsku evoluciju provlačeći eterska tela koja su ljudi odbacili.

Egzoterično, to čine na takav način da tu činjenicu pretvaraju u obožavanje. Oni znaju da je jedna od vještima određenih bratstava izazivanje iluzija, jer ako ljudi ne znaju koliko je duboko iluzija u stvarnosti, vrlo lako ih je zavarati umetno izazvanim iluzijama. Dakle, radite ono što želite postići oblačeći to u oblik obožavanja. Pa, zamislite, imate pleme ljudi, kohezivno pleme; kažem mu – nakon što sam prethodno, kao 'zao' brat, doneo mogućnost kod pretka da je etersko telo izvučeno iz demonskog bića – kažem mu da mora poštovati tog pretka. Predak je jednostavno njegovo etersko telo kojeg je zaposelo demon zahvaljujući mahinacijama lože. Tako se uvodi **štovanje predaka**. *Ali ovi preci koje se štiju jednostavno su neka demonska bića u eterskom telu dotičnog pretka.*

Sada se pogled na svet istočnjaka može odvratiti od otajstva Golgote radeći na isti

način kao u istočnjačkim ložama. Tada će se postići i za ljude s Istoka, za ljude općenito – to je ono što se želi postići – da Hrist kao pojedinac, koji bi trebao hodati Zemljom, prođe nezapaženo. Dakle, oni ne žele zamijeniti Hrista, oni samo žele da pojava Hrista Isusa prođe nezapaženo.

Tako se u određenoj mjeri, s dvije strane vodi bitka protiv impulsa eterskog Hrista koji se pojavio tokom 20. stoljeća. To je situacija u koju smo danas postavljeni. A ono što se događa u detaljima, zapravo je samo posledica onoga što radi kao veliki impulsi u ljudskom razvoju. Zato je toliko žalosno da se uvek iznova čuje da se kaže da uticaji nesvesnog, takozvanog nesvesnog, da su u stvari potisnuta spolnost ili slično, dok zapravo impuls vrlo svesne duhovnosti prolazi kroz čovečanstvo sa svih strana, ali ostaje relativno nesvestan ako mu se u svesti ne pridaje pažnja.

Ovim stvarima možete dodati razne druge stvari. Ljudi s dobrim namerama, uvek su računali s takvim stvarima koje smo sada okarakterizirali i – nitko ne može niti bi trebao učiniti mnogo više – činili su pravu stvar sa svoje strane.

Dobar dom za duhovni život, izvanredno dobar dom, zaštićen od svih mogućih iluzija, bila je *Irska, Irski otok*, u prvim hršćanskim stoljećima. Bio je propisno zaštićen od svih mogućih iluzija, više nego bilo koje područje na Zemlji. To je također razlog zašto je toliko širitelja hršćanstva došlo iz Irske u prvim hršćanskim stolicima. Ali svi ti širitelji hršćanstva morali su uzeti u obzir naivno čovečanstvo pod kojim su delovali; jer europsko čovečanstvo pod kojim su oni radili bilo je naivno u to vreme, morali su tu naivnost uzeti u obzir; ali morali su sami spoznati i razumeti velike impulse čovečanstva. U 5. i 6. stoleću u Srednjoj Europi delovali su irski posvećenici; tu su počeli i radili na pripremi onoga što će se dogoditi u budućnosti. Na određeni način bili su pod utjecajem tog inicijacijskog znanja da će u 15. stoleću – znate, **1413.** – doći peto post- atlantsko doba. Bili su pod tim utecajem. Tako su znali da se moraju pripremiti za potpuno novo vreme, da se naivni ljudski rod mora čuvati za ovo novo vreme. Što je tada poduzeto da se ovo naivno čovečanstvo Europe zaštiti tako da je, da tako kažem, ograđeno i da u njega ne mogu ući određeni štetni uticaji, što se činilo?

Sada, sa dobro obaveštene i u to vreme poštene strane, evolucija je bila usmerena na takav način da je postupno potisnuta ona plovidba koja je u ranijim vremenima odlazila u Ameriku iz severnih zemalja. Dakle, dok su u ranijim vremenima brodovi iz Norveške prelazili u Ameriku u određene svrhe – o tim ću stvarima govoriti sutra – stvari su se postupno uređivale na način da je Amerika bila potpuno zaboravljena od europskog stanovništva, da je kontekst Amerike postupno izbledio. A u 15. stoleću europsko stanovništvo o Americi nije znalo ništa. Osobito iz Rima, razvoj je bio usmeren tako da se iz određenih razloga veza s Amerikom postupno gubila, jer je europsko stanovništvo moralo biti zaštićeno od američkih uticaja. U tome, da je europsko stanovništvo moralo biti zaštićeno od američkih uticaja, značajno su sudelovali i redovnici iz Irske, koji su kao inicijati sudelovali u hristijanizaciji na europskom kontinentu.

U stara vremena postojali su određeni utjecaji doneseni iz Amerike; ali u dobu u kojem je počela peta post- atlantska epoha, stvar bi trebala biti takva da europsko stanovništvo nije pod uticajem Amerike, nije znalo ništa o tome, živelo je u uverenju da Amerike uopšte nema. Tek kad je nastupila peta post - atlantska era, Amerika je ponovno otkrivena, kao što je poznato u istoriji. Jedna od istina koja vam je možda već poznata jest da je ono što se u školi uči kao istorija samo fable convenue. Također je fable convenue to da je Amerika prvi put otkrivena 1492. godine. Zapravo je ponovno otkrivena. Neko je vreme veza bila vešto skrivana, kao što je morala biti. Ali moramo znati kako je bilo i što je prava istorija. Tako da je neko vreme Europa bila ograđena i pomno čuvana od određenih uticaja koji u Europu ne bi smeli doći.

Ovakve stvari pokazuju koliko je smisljeno shvatiti zlo zvano nesvesno ne kao nesvesno, već kao nešto što se događa vrlo svesno izvan praga ljudske svesti, kao što je ona u svakodnevnosti. Važno je da veći dio čovečanstva danas sazna određene tajne. Zato sam učinio onoliko koliko je sada uopšte moguće učiniti javno, na predavanjima u Zürichu, gde sam, kao što znate, čak otišao toliko daleko da sam ljudima objasnio u kojoj mjeri istorijski život nije poznat ljudima s običnom svešću, nego se zapravo sanja; kako ljudi zapravo sanjaju sadržaj istorije i da će tek kada ljudi postanu svesni da se sadržaj istorije sanja, ti koncepti postati zdravi.

To su stvari koje postupno bude svest. Pojave, činjenice koje se događaju, već dokazuju da su te stvari istinite. Samo to ne smete prevideti. Ljudi su slepi i spavaju kroz činjenice, također slepo prolaze kroz tragične katastrofe kao što je ova sadašnja. To su stvari koje bih u prvom redu želeo, više istorijski, staviti u vaša srca.

Sutra ću više o ovim stvarima. Samo želim dodati još jednu stvar. Prvo, iz mojih objašnjenja ste videli kolika je razlika između Zapada i Istoka u odnosu na evoluciju. Drugo, zamolio bih vas da razmotrite sljedeće. Vidite, psihoanalitičar govori o podsvesti, podsvesnom životu duše, i tako dalje. Da, nije važno govoriti o stvarima s tako neodređenim konceptima, već pre shvatiti: što se zapravo nalazi izvan praga svesti? Što je tamo? Tamo dolje ispod praga svesti svakako postoji mnogo toga. Ali samo po sebi, vrlo je svesno onoga što je dolje. Ali treba otkriti kakva svesna duhovnost postoji izvan praga svesti. Mora se govoriti o svesnoj duhovnosti izvan praga svesti, a ne o nesvesnoj duhovnosti. Da, mora biti jasno da čovek ima mnogo toga o čemu u običnoj svesti ne zna ništa. Loše bi i za čovjeka bilo kad bi u običnoj svesti morao znati sve što se u njemu događa. Zamislite kako bi se nosio s jelom i pićem kada bi morao tačno upoznati procese, fiziološke i biološke, koji se odvijaju kada jede, i tako dalje! Sve se odvija u nesvesnom; u isto vreme su duhovne sile aktivne posvuda, čak i u ovoj čisto fiziološkoj oblasti. Ali ljudi jedva čekaju da jedu i piju, zar ne, dok ne saznaju što se događa u njima. Toliko se toga događa u ljudima. Za ljude je veliki dio, zapravo velika većina njihovog bića, nesvesna, ili bolje rečeno, podsvesna.

Sada je neobična stvar da tu podsvest, koju nosimo sa sobom, u svim okolnostima preuzima drugi entitet. Tako da mi nismo samo to sjedinjenje tela, duše i duha, i nosimo svoju nezavisnu dušu kroz svet u svom telu, nego *nedugo pre rođenja drugi entitet preuzima podsvesne delove ljudskog bića*. To je tu, ovaj *podsvesni entitet*,

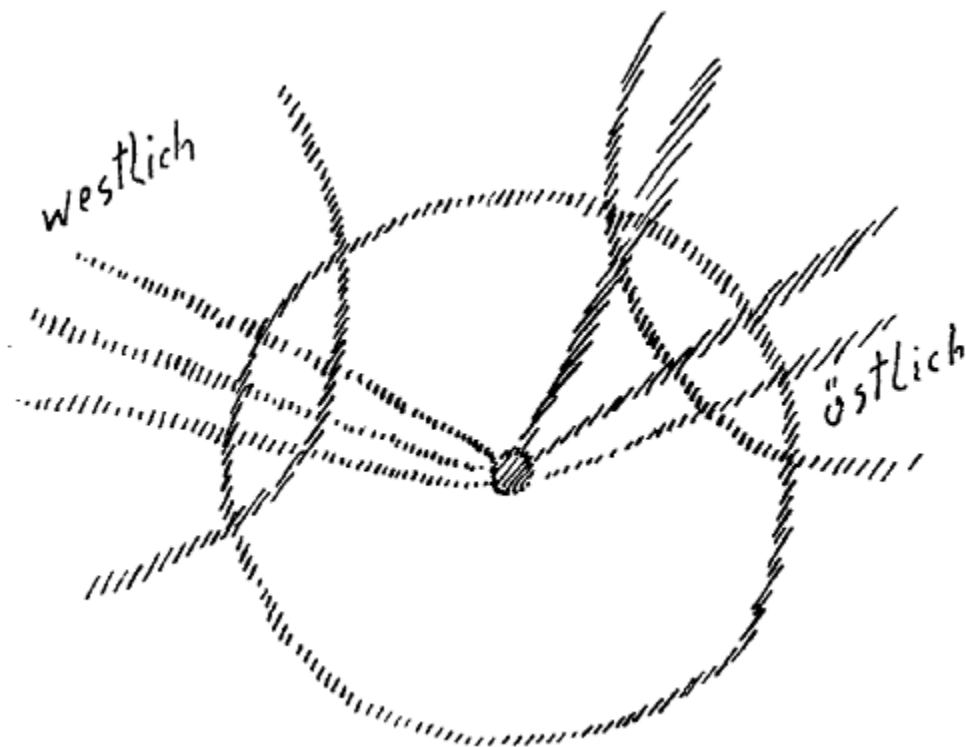
koji hoda s ljudskim bićem sve od rođenja do smrti. Nešto pre rođenja, dolazi u ljude i onda odlazi. Također se može ovako okarakterizirati, ovo biće koje čoveka ispuni u onim delovima koji ne dolaze u njegovu uobičajenu svest: to je vrlo inteligentno biće koje je po svojoj prirodi slično silama prirode, dakle biće koje je vrlo inteligentno i obdareno voljom koja je vrlo povezana sa silama prirode, puno je s njima srodnija nego čovek sa svojom voljom. Povezano je s prirodnim silama. Ali moram naglasiti posebnost tog bića, a to je da bi pretrpelo izvanredno veliku opasnost ako bi u sadašnjim okolnostima išlo s ljudima zajedno u smrt. U sadašnjim uvetima to ne može; on nestaje malo pre smrti, tada se uvek mora spašavati, ali nastoji urediti ljudski život tako da i sam može pobediti smrt.

Ali to bi bilo nešto strašno za ljudski razvoj kada bi to biće, koje tako zaposeda čoveka, moglo za sebe dobiti i smrt, kad bi moglo umreti s čovekom i na taj način s čovekom ući u svetove u koje čovek ulazi nakon smrti. Uvijek se mora oprostiti od čoveka, pre nego čovek uđe u duhovni svet nakon smrti. U nekim slučajevima to mu je prilično teško, a dolazi i do raznih komplikacija. Ali stvar je sledeća: ovo biće, koje potpuno vlada u podsvesti, veoma ovisi o Zemlji kao celovitom organizmu.

Zemlja nipošto nije takvo biće kakvom je čine geolozi, mineralozi ili paleontolozi; ova **Zemlja je potpuno živo biće**. Čovek vidi samo njen kostur, jer geolog i mineralog i paleontolog predstavljaju samo mineralno, odnosno kostur. Ako samo to znate, znate otprilike kao da ste ušli ovamo i posebnim vidom videli samo kosti ovog poštovanog društva, samo koštani sustav. Zamislite da ste ušli ovamo na vrata i da na tim stolicama sede kosturi, ne da nemate ništa osim kostiju, ne očekujem to od vas, ali pretpostavimo da ljudi imaju sposobnost videti samo kosti, da su izvežbani kao neka vrsta rendgenskog aparata. Geologija vidi samo to od Zemlje, vidi kostur. Ova Zemlja ne samo da ima kostur, već je i živi organizam, i Zemlja šalje posebne snage na površinu iz svog središta, u svakoj tački, na svaki teritorij. Sada zamislite površinu Zemlje ovako [vidi crtež ispod], ovdje istočno područje, ovdje zapadno područje – samo da vidite širu sliku. Sile koje se šalju sa Zemlje su nešto što pripada životnom organizmu Zemlje. I ovisno o tome živi li čovek na ovom ili onom mestu na Zemlji, te sile utiču na njega različito u skladu s time. Njegova duša nije izravno pod utjecajem ovih sila, jer ova besmrtna duša je uveliko nezavisna od zemaljskih uslova, i može se napraviti zavisnom samo na način kako sam to danas opisao.

Ali zaobilaznim putem preko ovog drugog bića, koje čovekom zavlada pre rođenja i mora ga ponovno napustiti pre smrti, kroz ovog drugog posebno snažno deluju te različite sile koje u čoveku deluju kroz rasne i zemljopisne razlike. Dakle, to je taj dvojniki kojeg čovek nosi u sebi, na kojeg posebno utiču zemljopisne i druge razlike.

To je iznimno važno. Jer sutra ćemo videti *kako se na ovog dvojnika utiče s raznih tačaka na Zemlji i koje su posledice*. Upravo sam istaknuo da je ovo što govorim danas, potrebno izravno povezati, s onim sutrašnjim, jer se jedno bez drugog teško može razumjeti. Sada moramo pokušati usvojiti ideje koje su u ozbiljnom odnosu sa stvarnosti u kojoj živi ljudska duša, u skladu sa svojom prirodom.

A ta stvarnost, ona se preobražava na različite načine; ali uveliko zavisi i o osobi kako se preobražava. A već je značajna preobrazba: kada čovek postane svestan kako se ljudske duše, zavisno o tome apsorbiraju li materijalističke ili duhovne koncepte između rođenja i smrti, je li u skladu s tim proteruju sebe na Zemlju ili dolaze u prave sfere. Ovi pojmovi među nama moraju postajati sve jasniji. Tada ćemo također pronaći pravi odnos prema svetu kao celini, kojeg moramo pronalaziti sve više i više. To nije u smislu apstraktnog duhovnog pokreta, već u smislu vrlo konkretnog pokreta, koji računa s duhovnim životom brojnih pojedinaca.

I sam smatram da je vrlo zadovoljavajuće da se takve rasprave, koje su posebno značajne za one od nas koji više ne pripadaju fizičkom planu, nego su prošli kroz vrata smrti, naši odani članovi, da se rasprave kao što je ova današnja neguju kao stvarnost koja nas sve više zbližava s našim prijateljima koji su otišli. Danas iznosim ove napomene iz razloga što je na nama danas da se prisetimo smrti gospođice Stinde, koja je tako usko povezana s građevinom, čiji su impulsi tako usko povezani s impulsima naše građevine, čija je godišnjica smrti bila jučer.

Preveo Monte Christo,

Uredio Mr Đorđe Savić,

Pančevo, 2023.